

24/3/19 Working Script from Central Imaginary District audiowalk (actual final edit is slightly different, one or two recorded interviews are not typed out here)

Track 1. Huygenspark

Voor dat we vertrekken ga ik je eerst een video laten zien: Kijk: (audio van reclamevideo voor het Central Innovation District)

Loop het park in langs de linker kant, naar de basketbalveld.

Het Central Innovation District is een plan dat kijkt ver in de toekomst. Deze audiogids, *Central Imaginary District* leidt je ook door een toekomstige stad - een dat alleen nog bestaat in de verbeelding. Toch, zoals de Franse dichter Andre Breton eens zei: "Het imaginaire is wat neigt om echt te worden"

Bij het tweede Basket draai naar links, het parkje uit, over de weg en rechtdoor de Bocht van Guinea in.

Bocht v Guinea

20 jaren geleden was dit juist een nieuw stukje stad. Het refereert, zoals veel gebouwen uit die tijd, aan een denkbeeldig verre verleden. Hier staat ook een beeld, een monument voor de Nieuwe Stad uit 1999 - In deze tijd van het postmodernisme was Richard Florida's Creative Class het nieuwste beleidsconcept voor CityMakers. Het heeft geleid in veel steden tot eentonig, dure, hippe buurten met flexwerkplekken, identieke coffee bars en "project stores" whatever die mogen zijn.

loop door, ga rechts het ronde gebouw om en naar het uitgang voor je.

Het idee van de Creatieve Stad heeft ook bijgedragen aan de nieuwe-economie van Uber, Deliveroo Amazon en al de anderen, waar iedereen een super-creatief, flexibel zzp-er moet worden. Creatief-zijn is: te willen werken voor peanuts op elke moment van de dag, net als kunstenaars dat blijkbaar graag doen. Dat bedoeld Joseph Beuys geloof ik niet toen hij declareerd dat "Jeder Mensch ein Künstler ist"

Loop nu naar het hoge gebouw voor je. Kruis voorzichtig de weg en trambanen over.

Voor mij past het Central Innovation District strategie precies in dit soort gedachtengoed. Maar misschien ben ik te cynisch - wat is een Innovation District eigenlijk? Muse?

<computer voice>

"Innovation districts constitute the ultimate mash-up of entrepreneurs and educational institutions, start-ups and schools, mixed-use development and medical innovations, bike-sharing and bankable investments - all connected by transit, powered by clean energy, wired for digital technology, and fueled by caffeine"

- zie je wat ik bedoel?

Als je voor het gebouw staat, loop naar rechts en volg de gracht. Blijf op de linker kant van de Uilebomen lopen.

Ik vind de ontwikkeling van zo'n nieuwe stukje stad veel te belangrijk om aan politici of de bouwindustrie over te laten. Laten we zelf gaan kijken, luisteren, proeven naar wat er nu al is, en waar mensen er van dromen.

Hier bijvoorbeeld heb je al veel diversiteit - een Oost-europese supermarkt, een Spaans/Portugees traiteur... En er wordt hier geschilderd, getimmered, opgeknapt, gekraakt, mensen zijn duidelijk bezig met hun eigen City Upgraden.

Maar één deel van Den Haag heeft zich alvast losgemaakt van het vasteland om de rijzende zeeniveaus vóór te zijn . De Zeestad is gebouwd in de vorm van een reuzeachtig olieplatform:

student interview:

hij (de stad) beweegt - hij drijft gewoon.

je kunt niet aan grondstoffen of bouwstoffen komen dus alles wordt hergebruikt zoals ijzer en plastic - als je iets weggooit wordt het meteen in iets nieuws gestoken zodat je nooit echt tekort komt. en energie wordt geproduceerd door windmolens en door stuurdammen. in de binnenkant is het hol en daar stroomt water naar binnen. Daar staan dynamos die gaan draaien en daardoor akn je heel veel energie ontwikkelen

-er zijn veel lage gebouwen met basisvormen omdat de stat drijft - er is veel groen op de daken en zonnepanelen waar je e mee can opwekken. er zijn veel parken voor recreatie en sporten...
- de stad ziet eigenlijk uit als een gewone stad normaal en veilig. maar er zijn bepaalde risicos - zoals - je zit op zee dus er kan er storm zijn
-we eten voornamelijk vis want we aan zee zitten en we hebben heel veel van, maar we eten ook groenten en vlees van kleine boerderijen, maar daar hebben we niet veel van.

De jonge bewoners zijn heel serieus bezig. Ze snappen dat een stad niet alleen een opstapeling huizen is, maar bestaat ook uit verborgen processen en stromen.

Verzonnen steden zijn van aller tijden. Vaak is een fictieve *Utopie* een manier om kritiek te leveren op het huidige regime, het huidige levenswijze. *Ecotopia* bijvoorbeeld, van Ernst Callenbach uit de jaren '70..

(kort citaat via computerstem)

We komen hier al wat dichterbij de toekomst - kijk hier bij de Hekkelaan even naar links en je ziet al torens oprijzen naar de wolken boven dit hollandse grachtenlandschap.

Ga links de hoek om en loop vooruit op de Zwarteweg.

Channa?

De Zwarteweg heeft ooit de Gemeentelijk "Gulden Klinker" gewonnen. Toen een clown deze prijs voor de netste, schoonste straat kwam overhandigen stond Mr. Schuster alleen om het in ontvangst te nemen. In zijn kruistocht tegen de verloedering had hij al zijn burens op de kast gejaagd. Zijn utopische visie van stoep-schrobbende huisvrouwen met een geur van bleekwater in de lucht had perfect gepast in een PVV nostalgiekampagne, hoewel hij overtuigde VVD-er was. Mr Schuster is al lang weg, zijn statige huis omgebouwd tot anonieme appartementen, maar ik hoor hem nog steeds zuchten bij elke grassprietje of onkruid dat ik hier tegen kom. Toch heeft hij veel invloed gehad aan dit eiland van historische panden tussen de hoogbouw. Zonder de activisme van bewoners had het heel anders kunnen uitzien nu.

Loop door, steek de weg over en ga onder de bruggen door.

Blijf langs het gracht lopen tot aan de Turfmarkt.

Hier links stond vroeger de Zwarte Madonna, een enorme donker sociale-woonblok dat sommige "oerlelijk" noemden. Waren ze niet gewoon jaloers dat mensen met een bescheiden inkomen goed en rustig konden wonen in hartje Den Haag? Als een soort omgekeerde scheefwoning? Is wat er nu hier staat minder lelijk? Ik laat het aan jou over.
Sta je op de Turfmarkt? dan kies de volgende track.

2. Turfmarkt.

Ik weet niet wat voor weer het is als je hier loopt, maar als ik er ben waait het er altijd. Iets waar de planners niet op rekende toen ze hier "een prachtige entree" voor de stad wilden maken.

Kijk naar rechts, zie je het Centraal Station in de verte? Loop daar naartoe.

Blijf een beetje op de rechter kant lopen. Boven je zweeft een enorme oog dat alles en iedereen in de gaten houdt.

Bij het station ga naar binnen en neem meteen de roltrap op je rechter kant omhoog. Blijf doorlopen boven op het platform.

Een van de meest invloedrijke Utopieën van de laatste 50 jaren is Constant Nieuwenhuis' New Babylon:

Het is onmogelijk en zinloos een stad voor de toekomst te ontwerpen omdat we niet over die toekomst kunnen beslissen. Deze wereld wordt bevolkt met mensen die totaal anders leven dan wijzelf: we kunnen hun ludieke of inventieve gedrag niet vooraf bepalen noch ontwerpen. New Babylon moet gemaakt worden door de Newbabylonen zelf.

Het leven is activiteit. De vrijheid die wordt gewonnen als gevolg van het verdwijnen van routinewerk, is een vrijheid om te handelen. Het is duidelijk een creatieve activiteit die werk vervangt. De vervulling van het leven ligt in creativiteit.

Ga op het einde met de roltrap weer naar beneden .
Ga op de rechterkant naar buiten en dan loop schuin naar links over het plein, onder de trambruggen door.

Zie je het in de verte? New Babylon. Loop ernaartoe

De verschillende niveaus worden ondersteund door een metalen constructie, losgemaakt van de grond. Nergens is geprobeerd om natuurlijke omstandigheden na te bootsen, maar juist om van deze omstandigheid te profiteren door klimatologische omstandigheden en vormen van verlichting te creëren.

Als Nieuw Babylon open is, ga door de draaideur naar binnen. Als niet, je kunt hier even wachten.

Door middel van verplaatsbare scheidingswanden zijn de vloeren gerangschikt in een groot aantal grote kamers - verbonden zowel horizontaal als verticaal, met trappen - waarvan de gevarieerde ambiances voortdurend worden veranderd door situationistische teams, in contact met de technische diensten.

Loop door naar achter

De twee labyrint-huizen worden gevormd door een groot aantal onregelmatig gevormde kamers, wenteltrappen, afgelegen hoeken, woestenijen en doodlopende steegjes. Er wordt willekeurig doorheen gedwaald. Je kunt jezelf vinden in de stille kamer, bekleed met isolatiemateriaal: de schrille kamer in levendige kleuren en met overweldigende geluiden; de kamer van echo's met spellen met radiozenders; de filmruimte met cinematografische spellen; de ruimte voor reflectie; de ruimte om uit te rusten; de ruimte voor erotische spellen; de kamer van toevalligheden, enz.

Het lijkt alsof New Babylon nog steeds onder constructie is. Misschien is dat de bedoeling. We moeten hier weg. Ga weer terug, loop naar buiten en kies de volgende track op de speler.

Track 3. Buiten bij New Babylon

Draai je rug naar New Babylon toe en loop schuin naar rechts, langs Mingle Mush, whatever that means.

Zie je de mooi zwevende witte trambaan boven het station? we gaan daar onder, parallel aan lopen.

(citaat van brug)

Wij zoeken naar de stad vd toekomst maar gaan we het echt vinden? Ik hoop dat deze weg ons daar naartoe brengt.

Over de sporen rijst een enorme constructie van metaal en glas. Dit is het Energiecathedraal van de architecten UNStudio.

Lars van Hoften vertelt:

het EC haalt energie 2.5 km diep uit de grond. den haag is vrij uniek in NL het is een plek met de grootste kans op geothermie (?) als een duurzaam vorm van energie. Geothermie is warme grond... de temperatuur is 75 - 80 graden, en dat kan je gebruiken voor verwarming - geen grote windmolens nodig - je kunt op een heel compact manier energie opwekken - de EC is een plek waar GTe wordt opgewekt maar ook een brug en ook waar startups op het gebied van energie een plek kunnen krijgen - he wordt een ikoon voor de energietransitie. (prachtig - midden in de stad)

Het lijkt een uitvergroete computer. De Stad van Le Corbusier was al een soort machine, van de Smart-City bepleiters is de stad een computernetwerk.

In tegendeel, veel Utopische projecten verlangen terug naar de natuur, naar een Hof van Eden. Ook in de politiek wordt geroepen: we zijn onze oorsprong kwijt, we hebben gezondigd... Maar hoe ver terug kan je gaan? wat kunnen we ons nog ontlereen, welke technologie ont-dekken, welke mensen terugsturen? En hoe rijmt dit verlangen met een stad?

Als je de ronde toren op je linker kant passeert, neem de pad schuin naar links, langs het blauwe sportveldje.

Deze buurt hete vroeger Bezuidenhout-West, ingeklemd tussen sporen, de snelweg een twee viaducten. Het is ook een soort eiland, prima om een experimenteel woongemeenschap op te zetten. Nu heet het Bezuiden'bolo. Maar wat is een Bolo, Kjartan?

Kjartan: Een Bolo is een woongemeenschap, maar ook tegelijkertijd een soort contract tussen mensen over hoe ze met elkaar willen leven. Ze zijn bijna zelfvoorzienend en werken met een circulaire economie.

- eigenlijk is de bolo een ecologie op zich - hun economie is gebaseerd op schenken, ruilen en delen, meestal zonder het gebruik van geld.

En Deze is een jeugd-bolo...

Ja, klopt. Alleen de jongeren mogen hier plannen voor de toekomst maken.

Mensen over 30 zijn nog wel, uh, gewaardeerd voor hun ervaring, maar sinds het klimaat debakel weten we dat ze niet meer in staat zijn tot lange-termijn denken. Dat doen dus de jongeren vanaf tien jaar.

Als je bij de weg komt, zie je rechts tussen de huizen een kleine doorgang. Ga daar in, en dan draai naar links de tuin in...

Studenten interview:

onze idee is een agora te creeren waarin alle aantrekkelijk activiteiten zoals shoppen en werk plekken / flexplekken bij elkaar komen zodat het een aantrekkingskracht heeft. het wordt de meest verzorgde een aantrekkelijke plek vd de stad. daaromheen woonplekken

en dat de woningen allemaal verbonden zijn aan de agora zodat we allemaal onze ideeën over de toekomstige wereld - onze nakomelingen hebben ook ideeën over de toekomst dus we probeer een juist agoras te creeren om onze ideeën uit te wisselen....

in deze tuin-agora wordt flink gepraat over de toekomst, wacht even hier om mee te luisteren...

alles veranderd - de infrastructuur en de hele bebouwing dus we moeten afscheid nemen van Den Haag zoals we het nu kennen . we moeten ook voor onze nakomelingen ruimte laten voor hun ideeën - om het zo open mogelijk te laten zijn. Iedereen kan denken over hun toekomst dus het is moeilijk voor ons om nu te bepalen hoe het er uit gaat zien. --- we kunnen nu denken wat we gaan denken --- het kan zijn dat in de toekomst nederland niet meer bestaat. het zal zo anders zijn dat het moeilijk is om om te bepalen. --- misschien moet we meer kleine gaan leven.

ipv de nl identiteit een wereld identiteit.

zeggen we ook gedag tegen het nederlands ? ik denk dat we een taal gaan ontwikkelen maar er zal wel apparaten komen (die kunnen vertalen) engels gaat zowieso de overheid overnemen...

en dan heb je een stad met heel veel culturen en heel veel ideeën en heel veel mensen - denk je niet dat het botst.

dan kan ... we zijn juist met zn allen in een - om een oplossing te vinden. we hebben verschillende verdiepingen dus elke verdieping kan de wens van iemand vervullen ---- natuur / modernistisch --

OK, we moeten door. Loop nu een stukje terug, maar ga deze keer op de linker kant weer naar buiten.

- Er zijn natuurlijk mensen die niet in een Bolo willen wonen, maar de meeste zijn om. Soms komen mensen bij elkaar omdat ze een cultuur delen, maar ook omdat ze graag in een bepaalde plek willen wonen. Hier in Den Haag heb je veel verschillende bolo's - Een anarcho-bolo, een indo-bolo, een surf-bolo, een hagenezenbolo, schildersbolo, tangobolo, homobolo, lesbolo...

Loop vooruit naar de pad langs het spoor, en blijf het weer volgen.

De Central Innovation District zou juist hier komen, tussen Centraal Station, Holland Spoor en Laan van NOI. Maar, als je kunt zien, is de Bezuiden'bolo gescheiden van de rest van de stad door alle treinsporen. Het is hier één grote hub.

(het is echt een hub) ja... het is wel interessant het is een van de meest drukke spoor punten van nederland en tegelijkertijd (is het de ambitie om) het meest dichtgebouwde stuk van NL te maken. tussen, over en op de sporen. ... met de huidige woningbouwprijs is het nu haalbaar ... (details).

Dus, de CID is alleen mogelijk door uit de hand gelopen vastgoedspeculatie. Je zou je ook af kunnen vragen of het überhaupt zinnig is om 3 intercitystations op loopafstand van elkaar te hebben. Je zou ook Centraal Station kunnen afbreken en verderop verplaatsen, om een nieuwe

HUB te maken voor zowel de Noord-Zuid als de Oosterlijk richting. Dan had de HSL misschien hier kunnen stoppen, en je zou ook opeens een enorme stukje grond hebben om te verkopen. Maar *what do I know?* Ik ben geen planoloog, mijn taak is met kunstsubsidies de dromen van politici te ondermijnen, *I know my place*.

Recht voor je zie je het Schenkviaduct. Loop daar naartoe, je moet even de weg naar links volgen. Ga onder het viaduct zelf staan en kies daar de volgende track.

sound here. (trein fantasy?)

4. Schenkviaduct.

we zitten nu midden in het CID bij het schenkviaduct - // dat beroolijk vervallen is, we willen de autos weg / het structuur behouden ./ en een mooie haagse highline van de maken. en dit HHL wordt niet alleen de 2 wijken verbinden maar ook de stations - (de 3 stations ... kan je een unique multi-modaal superhub van maken)

Op dit moment kunnen voetgangers en fietsers nog niet over de HighLine gaan maar wel via de tunnel hier. We gaan nu daar doorheen. Loop aan de linker kant.

Deze cameras zijn voor uw veiligheid, maar S'nachts zetten ze de cameras uit en het wordt het Club Bolo.

ben je weer boven? Loop meteen naar links langs Autosloperij De Schenk. Hier zijn allerlei kleine bedrijven, een Halal slager, een manege, een stomerij en Clubhuis Sjors. Maar nu lopen we weer de verbeelding van UNStudio binnen - de BIOPOLIS, een ophoping van glazen koepels vol met bomen en planten.

biopolis.

is een plek waar je water zuivert (afvalwater) wordt in gepompt en langzaam gefiltreert en de stoffen wordt gebruikt voor voedsel productie - dat ziet er uit als een aantal bubbels bij elkaar (een aantal bubbels -- een paar kanalen gaan omhoog - het is een vertikaal park - een plek waar voedsel wordt verbouwd en waar iedereen kan genieten van een groene daklandschap - meerdere functies in een gecombineerd om zoveel mogelijk de lokale kringlopen kort te sluiten.

Loop rechtdoor over het parkeerplaats, ga door op de voetpad onder de spoorbrug voor je.

Is de Biopolis misschien een technologische echo van Raoul Vaneigem's stad Oarystis? Muse?

Oarystis is een oase - stad. Overall verspreide biotopen laten toe fauna aan te trekken en flora te ontwikkelen met de grootste diversiteit. Het is dus mogelijk om dieren die als gevaarlijk worden beschouwd op de daarvoor bestemde plaatsen te houden, zodat alleen diegenen die het risico nemen hun tegen zullen komen. Grotere biotopen worden gebruikt voor het verbouwen van groenten, bloemen, granen, de veehouderij, het verstrekken van eieren en melk en het verzorgen van huisdieren.

Schrijven en tekenen. De blinde muren zijn de blanco pagina's waar iedereen het recht heeft om te tekenen, te schrijven, te graveren. Oude billboards zijn vervangen door gedichten, individuele notaties, kalligrafieën en dromerige evocaties. Alles reageert op het plezier van leven, decoreren, bloeien, de stad tot een kunstwerk maken waar kleuren en geluiden de uitstraling zijn van de innerlijke landschappen die de gevoeligheid van de mens traceren.

Voor je ligt de Binckhorst - historisch gezien een industriegebied, het is nu dankzij economische veranderingen rijp voor kolonisatie. Eigenlijk lag er al jaren een plan voor op tafel, maar door de beurskrach van 2008 was het niet meer mogelijk. In die tussentijd heeft de Binckhorst veel pioniers aangetrokken, op zoek naar ruimte. Hier bijvoorbeeld heb je Binck 36, vroeger een fabriek en nu een verzamelgebouw voor een bonte verzameling bedrijven, ateliers en restaurants. Wij gaan hier bij de verkeerslicht naar rechts oversteken. Als je bij de overkant bent, kies de volgende track.

Track 5. Binckhorst

Loop door onder de laatste spoorbrug en ga dan meteen weer naar rechts.

De Binckhorst is nog steeds een soort Wilde Westen waar veel mogelijk is. Een van de pioniers in dit gebied is Sabrina Lindemann,

ik ben 2011 in de Binckhorst gaan zitten. daar gaat heel veel gebeuren in het gebied daar worden in de toekomst 100000 woningen gebouwd - dus het gaat veranderen. Ik ben hier komen zitten om te kijken of het mogelijk is als burger om mede vorm te geven aan deze stukje stad. de uitdaging van is dat mogelijk en zo ja hoe dan, dan kan je impact als burger hebben.

Als je een gaatje vindt kan je hier door het hek spieken. Sabrina vertelt ons wat hier straks komt.

sabrina: ReSourceCity - een plek voor circulaire economie.

hier op die plek komt resource city binckhorst - een circulaire showcase - die gebouwd wordt uit losse units. en waar je de ce in het praktijk echt kan meemaken - het zit ook in een netwerk...

Loop nog door.

Resource City rijmt met het plan van UNStudios - functioneel infrastructuur creëren met een voorbeeld functie én een sociale laag. Hezelfde gedachtengoed maar met een heel andere idee over hoe je zo iets voor elkaar moet krijgen. Dit *bottom-up* initiatief smaakt heel anders. Hoe smaakt de Binckhorst eigenlijk?

Een vd 1e projecten die ik heb gedaan - ik heb veel gesprekken gevoerd (in alle snackbars) en waar iedereen mee kwam was dat iedereen wilden een plek hebben om bier te drinken en elkaar te ontmoeten. Dat bier is mijn hoofd blijven hangen en ik dacht - we gaan ons eigen bier hier maken in de binckhorst (workshop - hoe smaakt de binck en hoe kunnen we dat omzetten in bier en het leuke was bier begreep iedereen er kwam veel associaties uit van diesel en stof en metaal... uiteindelijk is het een lekkere amberkleurig bruin bier geworden --- de burgermeester heeft de 1e fles opengetrokken... dus we zijn dit bier sinds 2013 aan het maken - het mooi is dat door het bier is een brouwerij hier gekomen - toen was er nog veel ruimte in de binckhorst.

Sabrina, met haar bier-utopie is hier een nieuwkomer. Sandro Bruti's familie hebben hier al jaren hun papierwarenfabriek:

Sandro: in 1949 zijn deze panden gebouwd en eigenlijk zitten we nog steeds in deze oude prefab panden
zinds 1950 we maken papier dingen.... met oude machines geen computer alles ouderwets helemaal 50's.

En wat gaat er hier nu gebeuren?

er zijn heel veel plannen en letterlijke luchtkastelen. 1 vd Ik komen boven ons in de lucht te hangen (gehoord vd krant)
einde volgende jaar wordt daar aan begonnen. dat worden 300 sociale woningen en dat is een samenwerking van vestia en nu vastgoed. ...niet op onze oude pand maar boven, zwevend op allerlei bijzondere constructies dus dat is het laatste indianen verhaal.

Zie je het voetgangersbruggetje voor je? onder het Redhead Technology gebouw? Loop daar naartoe en ga erop staan.

Hier heb je een goede uitzicht over de Binckhorst. Er zijn havens, loodsen, drukke maar ook lege plekken. Stel je voor: hier komen straks de hoogste torens van Nederland te staan, een beetje als de zwarte Strijkijzer gebouw achter je.

Hier, langs de gracht zijn ook mensen die drijvend wonen. Ze hebben hier hun eigen wereld gecreeerd. Een water-bolo. Zullen ze hier kunnen blijven, als de torens komen? zou ze dat wel willen? Woonboten zijn eilanden. Michel Foucault zou ze misschien Heterotopias noemen, plekken waar mensen anders kan zijn, *worlds within worlds*. Over Foucault gesproken, kijk naar het spiegelend gebouw hiernaast ons.

De spiegel is een utopie, omdat het een plek zonder plaats is. In de spiegel zie ik mezelf daar waar ik niet ben, in een onwerkelijke, virtuele ruimte die zich achter het oppervlak opent; Ik ben daar, daar waar ik niet ben, een soort schaduw die mezelf mijn zichtbaarheid geeft, die mij in staat stelt om mezelf daar te zien waar ik afwezig ben: dat is de utopie van de spiegel.

Wat Foucault aan ons overlaat is de spiegelende gedachte: Een Utopie is immers een spiegel, omdat we het altijd bekijk vanuit de plek van onze eigen maatschappij. In een Utopie wordt onze stad, onze sociale systeem vervormd en ondersteboven gehaald als in een lachspiegel. Het wordt gespiegeld zodat we via het plek zonder plaats terug kan kijken naar onszelf en onze omgeving.

Ga door, de brug af, en loop naar rechts langs de canal weer richting het centrum.

Wat voor soort plek zal het hier zijn in de toekomst - het is moeilijk voor te stellen als je het nu ziet.

Sandro: Nou dat zal in ieder geval een plek waar wonen en werken niet altijd samen gaan, ... mensen willen geen industrie naast zich of boven zich of onder zich, de schoen wringt - het wordt een gebied zonder historisch besef en zonder historisch kenmerken - het is meer dan 100 j industrie gebied - er zijn nog mooier gebouwen en die staan allemaal op de lijst om gesloopt te worden - en dan is het de vraag of je vanaf je penthouse op de 18 verdiep in een heel mooi leefbaar gebied komt te wonen - er is weinig ruimte voor groen er zijn heel veel verkeersaders, grote tunnel, miljoenen autos per jaar ... ik hoop dat dit wordt een gebied waar het oud en nieuw in harmonie is, waar wonen en werken in harmonie is maar de vastgoedgekte en honger is heel groot en de gem. faciliteerd dat... de kans is dat het alleen maar bouwen bouwen wordt. en het woonplezier ver te zoeken is.

En nu komen we langzaam op de Rijswijkseplein uit. Huibert heeft hier in de buurt lang gewoond.

Het Rijswijkseplein - lacht - ik kan me niet anders herinneren om het jaar wordt het weer aangepakt - nu is het een tijdje hetzelfde maar ze zullen ongetwijfeld weer plannen hebben

Maar ja, hoe zou jij dit plein oplossen? We kunnen, zoals Constant zei, niet de toekomst voorspellen - komen er minder autos? Of juist meer - schoon, elektrisch, zelfrijdende pods die ons vervoeren? Zitten we in snelle magneet-trams, of leren we weer lopen? We zouden de trams op een 2de laag over kunnen laten rijden en de canal weer openbreken, of een tunnel eronder boren. Nee, doe maar niet, tunnels en Den Haag gaan moeilijk samen.

Volg de weg een beetje naar rechts, over de brug en steek daar over bij de stoplichten. dan loop je naar links over de volgende stoplicht. Op de brug bij de Haringkoning kies de volgende track.

6. Rijswijkseplein

Loop verder, hier de trappen naar beneden, over de Zieken en daarna naar rechts weer de Huygenspark in.

Onder het park komen straks nieuwe woningen: Omdat er niet genoeg ruimte is gaan mensen hier de diepte in:

Studenten: wij hebben een stad bedacht waar wij, de mensen, ondergronds leven. Dus je hebt een lift die ondergronds gaat - en daar heb je allemaal kleine huisjes waar je in leeft. en we hebben glas gemaakt zodat je kunt zien wat er gebeurt.

- waarom wonen jullie ondergronds?

om meer plek te creëren. In de stad zelf werk je, daar staan allemaal gebouwen, dus je hebt niet genoeg ruimte voor de mensen om te wonen, dus die gaan ondergronds leven.---

- als alles gebeurt ondergronds, denk je niet dat de bovenwereld vergaat? worden jullie dan niet holbewoners die alleen maar online leven?

nee want je hebt daglicht nodig, en ik denk dat de mens een natuurlijk reactie heeft om te gaan socialiseren met mensen dus ik denk dat een sociale leven blijft bestaan.

Het lijkt mij een heel pessimistische, of misschien een altruïstisch *bolo*, als ze ondergronds willen gaan leven. Het doet denken aan dystopisch Japanees Animé steden met hun woonlagen - een ruimtelijk uitbeelding van extreme klassenstrijd. Als lagen over de treinsporen, over wegen en oude fabrieken heen worden gebouwd, wie komt er straks boven in te wonen? En wie beneden?

Het Huygenspark oogt nu best chique, maar we zijn toch op het rand van de beruchte Schilderswijk:

Huibert:

"Den Haag is natuurlijk een hele rare stad - 2 verschillende accenten, 2 verschillende bewoelkingsgroepen de Schilderswijk was ... heel gezellig. s'avonds om een uurtje of 5 met dit weer zaten mensen buiten met een kratje bier. heel veel cafes veel volk op straat ja dat is toen compleet veranderd. ja dat is een enorme verandering met toe we hier kwamen, echt een achterbuurt dat was een puinhoop alle die panden verderop totaal uitgewoond - het stierf van de junks er lag overal autoglas op de stoep elke ochtend - bij het paard, hier in de straat, de huygenspark De stad is langzaam veranderd de wijk begon leeg te lopen, nieuwbouw en zo - de oude schilderswijkers verdween en toen kwam de hele wereld hiernaartoe. wat het meest heeft veranderd in deze wijk

zijn de studenten. en dat maakt de sfeer een stuk beter, jonge mensen."

Misschien, gezien de huidige ecologische crisis, moeten we niet eens een nieuwe stad willen. Misschien kunnen we lang doorgaan met wat we al hebben. We moeten in ieder geval niet wachten op de toekomst, op nieuwe technologieën of interventies van technocraten. We moeten vertrouwen hebben op onszelf, onze burens en onze kinderen. We moeten op ons vermogen vertrouwen om onze eigen stad, onze eigen wereld te creëren, in ieder geval in onze dromen.

Zoals de situationisten op de muren kalkten: L'Imagination au pouvoir - de Verbeelding aan de macht!

Wat is er dan van Utopia overgebleven? Ik laat je verder teruglopen naar onze startplek met de woorden van Eduardo Galeano

Utopia is aan de horizon. Ik beweeg twee stappen dichterbij; zij beweegt twee stappen verder weg. Ik ga nog tien stappen vooruit en de horizon loopt tien passen verder weg. Hoe ik ook mag lopen, ik zal het nooit bereiken. Dus wat is het nut van een Utopie? Het nut is: het houdt ons op de been - we blijven lopen.